

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВНУТРІШНІХ СПРАВ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА

ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія суїцидальної поведінки»

Рівень вищої освіти: *другий(магістерський)*

Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність: *053 «Психологія»*

Освітня програма: *«Психологія»*

Статус навчальної дисципліни: *вибіркова*

Мова навчання *українська*

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

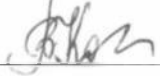
Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.23 р. № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту/факультету
Протокол від 29.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «*Психологія*»

_____
(підпис)

Корнієнко В.В.
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти

Протокол від 28.08.2023 № 1

Психологія суїцидальної поведінки // Робоча програма навчальної дисципліни.
– Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023.
– 16 с.

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри психології та педагогіки, доктор психологічних наук,
доцент, Корнієнко В.В.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри психології, ВПНЗ Дніпропетровського гуманітарного університету, доктор психологічних наук, Самойлов О.С.
2. Професор кафедри загальної та соціальної психології ДНУ імені Олеся Гончара, доктор психологічних наук, професор Батраченко І.Г.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин:	120 год
Рік підготовки:	2
Семестр:	3
Лекції	6 год
Семінарські	2 год
Практичні	2 год
Самостійна та індивідуальна робота	110 год
Підсумковий семестровий контроль:	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки» є поглиблення і вдосконалення знань щодо психологічних особливостей особистості, для профілактики та запобігання формування суїцидальної поведінки; вивчення психодіагностичного інструментарію, психотерапевтичних заходів, психологічних технік та форм роботи необхідних при здійсненні діяльності з такою категорією осіб.

Завдання: ознайомити студентів з основними принципами та підходами, на яких мають ґрунтуватись психологічна діагностика, консультування, психологічна допомога і корекція осіб, схильних до демонстрації суїцидальної поведінки.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою: *«Психологія»*

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК4 – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7 – здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові (спеціальні компетентності):

СК4 – здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу, залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік;

СК9 - здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями;

СК11 – здатність за результатами експериментально-психологічних досліджень робити висновки щодо розвитку особистості в особливих умовах, зокрема екстремальних та кризових.

СК13 – здатність забезпечувати психологічну адаптацію в умовах складних соціально-політичних викликів.

Програмні результати:

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН4 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН12. Здійснювати планування та організацію діяльності психологічної служби МВС з умілим використанням прийомів та методів застосування щодо осіб, які перебувають в екстремальних умовах та кризових ситуаціях.

ПРН13. Застосовувати теоретичні та практичні знання для вирішення проблемних ситуацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Пререквізити: «Загальна психологія», «Вступ до спеціальності», «Клінічна психологія», «Психодіагностика», «Патопсихологія»

Постреквізити: «Теорія та практика психологічного консультування», «Психологічна інтервенція», «Організація роботи психологічної служби».

Обсяг навчальної дисципліни: Додаток 1.2. *(оновлюється щорічно).*

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Суїцид як психологічний феномен (суїцид та суїцидоподібні вчинки).

Поняття суїциду; автоагресивні форми поведінки; мотивації вчинків індивіда; шкода психічному чи фізичному здоров'ю людини; вплив психопатологічних розладів (маячні ідеї, галюцинації та ін.); суїцидальна поведінка; суїцидальні еквіваленти; неусвідомлені дії та умисні вчинки; навмисні самоушкодження (самоотруєння). Базові підходи до вирішення проблеми суїцидальної поведінки у зарубіжних школах: нейрохімічна гіпотеза; анатомо-антропологічна модель; генетична гіпотеза; психодинамічна модель особистості та суїцидів; медична модель розглядає самогубство, як прояв захворювання; психічні та поведінкові розлади; лікування психічних хвороб; особливості переживання криз життєвих втрат.

ТЕМА 2. Суїцидальна поведінка у хворих та психічно здорових людей.

Знижена толерантність до емоційних навантажень; особливості інтелекту (максималізм, категоричність, незрілість суджень); неповноцінність комунікативних систем; слабкість психологічних захисних механізмів; неадекватна (лабільна, занижена або завищена) самооцінка; зниження або втрата цінності життя.

Депресивні й маніакальні стани; психопатологічна структура депресивного епізоду; естепень вираженості афективних порушень; наявність соматичних

симптомів; легкі, помірні та важкі епізоди депресії з соматичними та без соматичних симптомів; гіпоманіакальні стани, манія з психотичними та без психотичних симптомів; а також змішані афективні стани; маніакальний афект, гіперактивність з руховим збудженням, прискорення темпу психічної діяльності; легкий депресивний епізод (або початок розвитку депресії); зниження настрою; відчуття смутку, нудьги, похмурості, пригнічення, тривоги, втрата здатності радіти, веселитися, отримувати задоволення; втомлюваність, млявість, зниження загального життєвого тону. Легкий епізод депресії; розлади сну, апетиту, головний біль, порушення функцій системи травлення, неприємні відчуття в усьому тілі, зниження лібідо; помірний депресивний епізод; стан депресивного ступору.

Демонстрація свого дистресу (стан психіки особи, коли зникає її опір стресам) іншим без бажання вмерти; мета демонстрації дистресу; демонстративно-шантажна поведінка; демонстративно-шантажна суїцидоподібна поведінка; життя і здоров'я; суїцид із вираженим амбівалентним (суперечливим, роздвоєним); ставленням до смерті сподіванням на шанс чи долю на останньому кроці; наявність справжнього наміру вбити себе; непрямий, напівнавмисний, напівпереднавмисний суїциди, суїцидальний еквівалент, незавершений суїцид, парасуїцид (Н. Крайтман); можливий суїцид, суїцидна гра, провокація агресії на себе (К. Норрінгер); серйозні та несерйозні суїциди (А. Розен); субсуїцидні феномени (К. Меннінгер) та ін.; смерть із субнаміром).

ТЕМА 3. Соціально - психологічний та епідеміологічний аналіз причин суїцидальної поведінки у сучасному суспільстві.

Добровільний відхід із життя; ритуальне самогубство; ставлення до самогубства в Європі в середньовіччі; християнське богослов'я, яке засуджує самогубство; проблематичність екзистенційного погляду на феномен самогубства; екзистенційна оцінка самогубства;

ТЕМА 4. Суїцидальна поведінка при депресіях різного генезу

Знижена толерантність до емоційних навантажень; особливості інтелекту (максималізм, категоричність, незрілість суджень); неповноцінність комунікативних систем; слабкість психологічних захисних механізмів; неадекватна (лабільна, занижена або завищена) самооцінка; зниження або втрата цінності життя.

ТЕМА 5. Суїцидальна поведінка у осіб старшого при БАР віку

Депресивні й маніакальні стани; психопатологічна структури епізод; ступень вираженості афективних порушень; наявність соматичних симптомів; легкі, помірні та важкі епізоди депресії з соматичними та без соматичних симптомів; гіпоманіакальні стани, манія з психотичними та без психотичних симптомів; а також змішані афективні стани; маніакальний афект, гіперактивність з руховим збудженням, прискорення темпу психічної діяльності; легкий депресивний епізод (або початок розвитку депресії);

зниження настрою; відчуття смутку, нудьги, похмурості, пригнічення, тривоги, втрата здатності радіти, веселитися, отримувати задоволення; втомлюваність, млявість, зниження загального життєвого тону. Легкий епізод депресії; розлади сну, апетиту, головний біль, порушення функцій системи травлення, неприємні відчуття в усьому тілі, зниження лібідо; помірний депресивний епізод; стан депресивного ступору.

ТЕМА 6. Суїцид психічно здорової людини

Демонстрація свого дистресу стан психіки особи, коли зникає її опірність стресам) іншим без бажання вмерти; мета демонстрації дистресу; *демонстративно-шантажна поведінка; демонстративно-шантажну суїцидоподібна поведінка; життя і здоров'я; суїцид із вираженим амбівалентним (суперечливим, роздвоєним); ставленням до смерті сподіванням на шанс чи долю в останньому кроці; наявність справжнього наміру вбити себе; непрямий, напівнавмисний, напівпереднавмисний суїциди, суїцидальний еквівалент, незавершений суїцид, парасуїцид (Н. Крайтман); можливий суїцид, суїцидна гра, провокація агресії на себе (К. Норрінгер); серйозні та несерйозні суїциди (А. Розен); субсуїцидні феномени (К. Меннінгер) та ін.; смерть із субнаміром).*

ТЕМА 7. Особливості психологічної діагностики та консультування суїцидальних клієнтів.

Раннє виявлення нервово-психічних захворювань; контингенти дітей і підлітків з ризиком самогубства; суїцидальні тенденції у дітей, підлітків та дорослих, що знаходяться на обліку й уперше звертаються за допомогою; активний патронаж дітей і підлітків, у яких прямо або побічно (наприклад, за сигналом зі школи, або зі слів родичів) виявляються суїцидальні тенденції; порядок зберігання ліків у домашніх аптечках.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання. З навчальної дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки» передбачено:

- для заочної форми навчання – залік.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.2.

Додаток 1.2. (оновлюється щорічно).

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни *«Психологія суїцидальної поведінки»* передбачено:

для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

За результатами аудиторної роботи здобувач денної форми навходіагностика та психотерачання має отримати максимальну кількість 30 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 15 балів та за результатами індивідуальної роботи – 15 балів. Таким чином бали за поточний контроль (40-60 балів). Бали за результатами успішного складання заліку (20-40 балів).

За результатами аудиторної роботи здобувач заочної форми навчання має отримати максимальну кількість 20 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 30 балів та за результатами індивідуальної роботи – 10 балів. Таким чином бали за поточний контроль: 40-60 балів. Бали за результатами успішного складання заліку: 20-40 балів.

Максимальна кількість балів з дисципліни: 100 балів.

Для навчальної дисципліни *«Психологія суїцидальної поведінки»* засобом діагностики знань (успішності навчання) виступає залік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	З а л і к	Екзамен/ диференційований залік	О ц і н к а	Пояснення
90-100	з а р а	Відмінно	А	<i>«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.</i>
83-89	х о в а н о	Добре	В	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>

75-82			С	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	н е з а р а х о в	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34	в а н о		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- навчальна аудиторія;
- ноутбук з відеокамерою;
- програмне забезпечення для доступу до мережі Інтернет;
- платформа «MOODL»;
- програмне забезпечення MicrosoftPowerPoint;

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 1.3. (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психологія суїцидальної поведінки»»

Освітній ступінь *магістр*
Спеціальність *053 «Психологія»*
на *2023 / 2024* навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА   Обсяг: 4 кредити ЄКТС (120 годин)

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс *2*   Група *МЗ-ПС-221*

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С а м о
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
3 семестр							
1	Тема 1. Суїцид як психологічний феномен (суїцид та суїцидоподібні вчинки).	12		2			14
2	Тема 2. Суїцидальна поведінка у хворих та психічно здорових людей.	18		2			16
3	ТЕМА 3. Соціально - психологічний та епідеміологічний аналіз причин суїцидальної поведінки у сучасному суспільстві.	18			2		16
4	ТЕМА 4. Суїцидальна поведінка при депресіях різного генезу	18				2	16

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С а м о
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
5	ТЕМА 5. Суїцидальна поведінка у осіб старшого при БАР віку	18					16
6	ТЕМА 6. Суїцид психічно здорової людини	18					16
7	ТЕМА 7. Особливості психологічної діагностики та консультування суїцидальних клієнтів.	18		2			16
	Разом за семестр	120	10	6	2	2	110
	Форма підсумкового контролю	залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

**Завідувач кафедри
психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІЄНКО

1. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: Поняття суїциду. Суїцидальні еквіваленти.

Мета: Ознайомити студентів основними феноменами суїцидальної поведінки.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте поняття «суїцидальна поведінка».
2. Назвіть основні методи дослідження психіки особи з метою вивчення наявності суїцидальних намірів.
3. Надайте приклад з різних підходів до вирішення проблеми суїцидальної поведінки .
4. Наведіть приклад усвідомлених та неусвідомлених суїцидальних вчинків.

Семінарське заняття № 2

Тема: Психологічне дослідження осіб з суїцидальною поведінкою.

Мета: Сформуванню системи уявлень про методи та методики дослідження осіб з суїцидальною поведінкою.

Питання для обговорення:

1. Назвіть особливості інтелекту осіб з суїцидальною поведінкою. (максималізм, категоричність, незрілість суджень).
2. Визначення норми та патології осіб з суїцидальною поведінкою
3. Проаналізуйте клінічні прояви осіб з суїцидальною поведінкою
4. Порівняйте клінічні прояви психічної норми та патології осіб з суїцидальною поведінкою.

Семінарське заняття № 3

Тема: Психологічні особливості осіб з суїцидальною поведінкою

Мета: Сформуванню поняття про особливості психіки у осіб з депресивними й маніакальними станами; психопатологічна структура депресивного епізоду;

еступень вираженності афективних порушень; наявність хворих на психогенні розлади

Питання для обговорення:

1. Подумайте, які особливості психопатологічної структури депресивного епізоду у осіб з суїцидальною поведінкою;
2. Назвіть ступень вираженності афективних порушень у потенційних суїцидентів;
3. Які методики дослідження особистісної та емоційно-вольової сфери ви знаєте;
4. Розкажіть про вплив психопатологічних розладів (маячні ідеї, галюцинації та ін.) на суїцидальну поведінку.

Семінарське заняття № 4

Тема: Характеристика дистресу та його прояви

Мета: Ознайомити студентів з характеристикою дистресу та його проявами.

Питання для обговорення:

1. Надайте характеристику демонстративно-шантажної поведінки;
2. Охарактеризуйте демонстративно-шантажну суїцидоподібну поведінку;
3. Охарактеризуйте суїцид із вираженим амбівалентним (суперечливим, роздвоєним) ставленням до смерті сподіванням на шанс чи долю на останньому кроці;
4. Назвіть ознаки наявності справжнього наміру вбити себе (непрямий, напівнавмисний, напівпереднавмисний суїциди, суїцидальний еквівалент, незавершений суїцид, парасуїцид).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Психологія суїцидальної поведінки ”

Освітній ступінь - магістр

Спеціальність - 053 Психологія

на 2023/2024 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА

Обсяг 4 кредити ЄКТС (120 годин).

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс 2

Групи МЗ-ПС-221

Основні нормативні акти

1. Закон України «Про дипломатичну службу». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>.
2. Конституція України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. – URL:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Підручники:

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи неврології та психіатрії. Підручник. Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер», 2016-423с.
2. Максименко С.Д., Папуча М.В., Коваль І.В., Максименко К.С. Медична психологія. За редакцією академіка Максименко С.Д. Підручник. - Вінниця:Нова Книга, 2008 - 520 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи клінічної психології. Навчальний посібник.- Дн.,Свідлер, 2020-145с.
2. Саржевський С. Н. Суїцидологія : навчальний посібник для лікарів інтернів з спеціалізації «Психіатрія» . – Запоріжжя, 2020. – 87 с.
3. Лебєдєв Д.В., Назаров О.О., Тімченко О.В., Христенко В.Є., Шевченко І.О. Психологія суїцидальної поведінки: Посібник/За заг. ред. проф. О.В.Тімченка – Харків, 2007. – 129 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Корнієнко В.В. Система соціально-психологічного супроводу процесу розвитку реабілітаційного потенціалу особистості/ В. В. Корнієнко //Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. - №3(56). – Т.№. – С.15 – 24.
2. Суїцидологія : конспект лекцій / укладач І. Г. Мудренко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 76 с.
3. Корнієнко В.В. Особливості психологічного здоров'я викладачів вищих навчальних закладах [Текст] / В.В. Корнієнко, Ю.В. Ніканорова //MaterialyXIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji, «Strategiczne pytania światowej nauki – 2017», Tom 7: Psychologia i socjologia. Prawo. Przemysł: Nauka i studia, 2017. 42-45 с.
4. Корнієнко В.В. Про медико-психологічні характеристики дітей з органічним ураженням головного мозку [Текст] / В.В. Корнієнко, Н.В. Фоменкова, Н.В. Зозуля, Г.О. Гречка //Materials of the XIII international scientific and practical Conference Scientific horizons – 2017, September 30 – October 7, 2017 Pedagogical sciences. Philological sciences. Psychology and sociology. Philosophy.: Sheffield. Science and education LTD – 50-53 с.
5. Корнієнко В. В., Веремейчик І.О. Незадоволеність міжособистісними стосунками як фактор інтернет аддикції у студентів. . - Матеріали Міжнародної науково-практичної заочної конференції: «Аспекти гуманізаційного впливу освіти на особистість» - Д.: ДНУ, 2017: http://distance.dnu.dp.ua/ukr/index_ukr.html
6. Синишина В.М. Психологія суїцидальної поведінки: використання методів інтерактивного навчання під час проведення практичних занять. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 90 с.
7. Федоренко Р. П. Психологія суїциду [Текст] : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 260 с.

8. Unantenne N., Warren N., Canaway R. et al. The strength to cope: spirituality and faith in chronic disease. *J. Relig. Health*. 2011. Vol 16. P.13.

Інформаційні ресурси в Інтернеті
Інтернет-ресурси:

- http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_dep&id=84
- https://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya
- https://pidruchniki.com/88715/psihologiya/vstup_klinichna_psihologiya
- https://jf.kneu.edu.ua/ua/departments/fupstap/kaf_fupstap/k_pedagogiky_ta_psyhologii/Klinichna_psyhologia/

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

**Завідувач кафедри
психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІЄНКО